

Efter min opfattelse er det længe siden, vi har nået den grænse, men jeg tror, at selv de mest energiske unionstilhængere må erkende, at hvis man har en forbundsstat, er der altså på et eller andet tidspunkt tale om en helt ny forfatning. Så det spørgsmål, som – synes jeg – er meget væsentligt at få ind i en grundlovsdiskussion, er: Hvordan er forholdet mellem Unionstraktaten og grundloven?

Jeg var meget enig i nogle af de bemærkninger, som hr. Estrup kom med. Der er ting og sager i grundloven, f.eks. dette, at man bruger begrebet kongen hele vejen igennem paragrafferne.

Vi vil også gerne have en egentlig indholdsmæssig diskussion om monarkiet. Nu er jeg jo personlig republikaner, men jeg må da nok erkende, at der ikke umiddelbart er udsigt til et flertal for det synspunkt. Men derfor kunne man jo godt i det mindste modernisere noget på det område.

Menneskerettighederne er nævnt – og med god grund – i SF's forslag. Frihedsrettighederne i den danske grundlov er jo helt klart mere vidtgående end i mange andre grundlove. I England savnes f.eks. helt en sikring af frihedsrettighederne i en forfatning, men også her i Danmark er der problemer med, at frihedsrettighederne faktisk ikke er tilstrækkelig klart fastslået. Det fremhæves i bemærkningerne til forslaget – og jeg synes, det er noget meget vigtigt, SF har peget på her – at der er behov for, at f.eks. ytrings- og informationsfriheden, som nævnes i forslaget, bliver klart fastslået ved en kommende grundlovsændring.

Der er også de sociale mindsterettigheder. Retten til arbejde er ganske vist omtalt i grundloven, men det er i hvert fald ikke blevet opfattet som en forpligtende bestemmelse. Den må gøres forpligtende. Også retten til at have en sikret mindsteindkomst i et samfund, som vil opfatte sig selv som et velfærdssamfund, må være en ting, som kan komme ind i billedet – altså at vi i en forfatning definerer vort samfund som et velfærdssamfund, der skal sikre, at alle har også et økonomisk fundament. Det er ting, som jeg synes kunne være meget vigtige at få ind.

Så vil jeg naturligvis pege på spørgsmålet om ejendomsretten. Efter min mening vil det være nødvendigt, at retten til at forvalte jord, kapital og produktionsmidler bliver underlagt større mulighed for samfundsmæssig planlægning.

Det vil helt klart være et forslag fra vores side, at vi kigger på ejendomsretten.

Det nævnes også i SF's forslag, men på en, synes jeg nok, noget forsigtig vis, hvor man lidt som katten lister rundt om den varme grød. Det kan jo godt være, at det afspejler, at SF med årene er blevet mindre radikal i sin tankegang – radikal forstået som vidtgående, ikke i hr. Estrups forstand – men det ved jeg ikke. Under alle omstændigheder er det et af de punkter, som Enhedslisten synes det vil være utrolig vigtigt at få ind.

Jeg synes, det er et godt og vigtigt forslag, SF har fremsat, og jeg kan sige som formentlig den eneste ordfører, at mit parti er indstillet på at stemme for det foreliggende forslag, men vi vil altså gerne kigge på nogle yderligere punkter, som man kunne få med.

Der er dog én ting, som jeg er enig med hr. Estrup i, og det er, at debatten i dag viser, at der ikke er vilje til at gå i gang med en egentlig forfatningskommission, men det kunne jo være, der var vilje til at gå i gang på den måde, som hr. Estrup fremlagde det, nemlig at vi under alle omstændigheder sikrer, at i den debat ude i befolkningen, som også må være forudsætningen for, at en grundlov kan ændres, må vi på en eller anden måde forsøge, om vi kan finde frem til, hvordan vi kan være med til at stimulere og sætte i gang, og det kunne måske være en diskussion, som man kunne tage mellem de partier, der har den opfattelse, at det er vigtigt at få den diskussion ude i befolkningen, og det er jo så i hvert fald Det Radikale Venstre og SF og Enhedslisten, måske også andre partier. Der synes jeg, at det måske kunne være en idé, at vi gik ind og diskuterede den mulighed, som hr. Estrup pegede på.

Arne Melchior (CD):

Det er jo både et vedkommende og sjovt og spændende emne at beskæftige sig med. Allermest spændt var jeg nu på, hvordan den radikale ordfører ville brodere sig igennem på den baggrund, som han selv nævnte med Det Radikale Venstres mange initiativer over nogle år i sagen, men det blev der et ganske smukt broderi ud af med temmelig god ligevægt, lidt labyrintagtigt måske, som nu broderier kan være det.

Jeg skal kun gøre den bemærkning til hr. Estrup, at et klenodie ifølge Nudansk Ordbog betyder en kostbarhed og en skat, og det mener jeg faktisk grundloven er. Den, altså grundloven, er ikke det primære arbejdsredskab for,